

alparc

2023

poročilo o delu

Povzetek

	Uvod.....	3
	Biotska raznovrstnost in ekološko povezovanje.....	4
	Regionalni razvoj in kakovost življenja.....	9
	Zemljevid alpskih zavarovanih območij	12
	Izobraževanje za trajnostni razvoj v Alpah	14
	Storitve za člane	17
	Življenje organizacije.....	19
	Organizacija mreže.....	22

Naslovna stran: ©Mario Posch (@alpenlicht) - Naturpark Tiroler Lech (A)

Dragi kolegi, prijatelji in partnerji,

Kakšna bodo alpska zavarovana območja v bližnji prihodnosti? S kakšnimi izzivi se soočajo in kako jih lahko premagajo? ALPARC se je v zadnjih petih letih intenzivno ukvarjal s temi vprašanji. Danes smo ponosni, da je bilo poleti 2023 to delo okronano s 360 strani dolgim poročilom »Alpski parki 2030« in video posnetkom v štirih alpskih jeziki in v angleščini. Posebno vesel sem, da so bili v poročilo vključeni tudi pomembni premisleki o cilju 30x30 montrealke konference o biotski raznovrstnosti. Na ta način je bilo mogoče izračunati, koliko in katera območja Alp bi bilo treba zaščititi za doseg tega cilja.

Kot članica opazovalka Alpske konvencije je mreža ALPARC te rezultate lahko predstavila neposredno Stalnemu odboru v upanju, da se bodo oblikovalci politik pri sprejemanju odločitev naslonili na to delo. Kot alpska zavarovana območja pa moramo v naše vsakodnevno delo vključevati te rezultate s pristopom od spodaj navzgor. To je pomemben izziv! ALPARC se že skoraj 30 let ukvarja s temo ekološke povezanosti, imamo znanje na tem področju in zdaj smo pred izzivom.

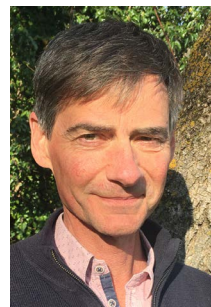
Na področju spremljanja biotske raznovrstnosti, vključno s spremljanjem ukrepov za njeno upravljanje, smo v letu 2023 okrepili mednarodne izmenjave med zavarovanimi območji, v sodelovanju z Alpsko konvencijo (odborom za biotsko raznovrstnost v Alpah) pa smo predložili nov projekt programa Območje Alp. Tudi na področju upravljanja obiskovalcev smo zasnovali nove koncepte in ponudbe (OneHealth), našli pa smo tudi možnosti sodelovanja z digitalnimi platformami za vključevanje pomembnih podatkov za ohranjanje narave v aplikacije, ki jih uporabljajo ljubitelji zimskih in poletnih športov (npr. turnega smučanja, gorskega kolesarjenja).

Nihče ne izobražuje mladih toliko o naravi in pokrajini kot prav alpska zavarovana območja. Na tem področju je eden od vrhuncev v mednarodnem merilu projekt »Mladi na vrhu«, ki bo prihodnje leto potekal že desetič. Si že kar predstavljam, kako se bodo otrokom zasvetile oči!

Na administrativni in organizacijski ravni je bilo mogoče okrepiti stike z ministrstvi alpskih držav. Veseli smo njihove podpore. Zahvaljujoč podružnici v Immenstadtu smo se približali tudi manjšim zavarovanim območjem v trikotniku Nemčija-Avstrija-Švica. Tudi v prihodnjih letih bomo nadaljevali s tem razvojem, da bi olajšali stike in še bolj učinkovito izvajali projekte.

To priložnost bi rad izkoristil tudi za to, da se iskreno zahvalim naši majhni, a zelo motivirani ekipi ALPARC v Chambéryju in Immenstadtu. Brez njihove vsakodnevne zavzetosti ALPARC ne bi obstajal.

Dr. Peter Oggier
Predsednik Alparca

BIOTSKA raznovrstnost in ekološko povezovanje

Biotska raznovrstnost v Alpah: Mednarodno sodelovanje v enovitem naravnem in gospodarskem okviru

V poročilu o dejavnostih za leto 2022 smo že omenili velik obseg nalog na področju biotske raznovrstnosti v Alpah. ALPARC si že skoraj 30 let prizadeva za razvoj mednarodnih strategij za izboljšanje varstva te raznolikosti življenja in ohranjanje naravnih habitatov. Izvedeni so bili številni ukrepi, predlagan je bil projekt Alplife, posvečen spremljanju biotske raznovrstnosti, in uresničeni so bili še drugi evropski projekti s partnerji iz vseh alpskih držav.

Eden od osrednjih elementov je bila in še vedno je vzpostavitev alpskega ekološkega omrežja. V perspektivi uspešnega ohranjanja vrst za prihodnje generacije je ključnega pomena prav vzpostavitev ekološkega omrežja za Alpe. Zahteva je navedena v naravovarstvenem protokolu Alpske konvencije in je del številnih mednarodnih strategij za biotsko raznovrstnost. Številni parki in zavarovana območja v Alpah so premajhni, da bi to dosegli sami. Ključnega pomena je, da ne prihaja do razdrobljenosti in da se najpomembnejši habitatni za vrste povežejo v omrežje. Zato ALPARC še naprej sodeluje pri projektih, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem.

Potem ko je ALPARC s projekti, kot so ECONNECT, greenAlps, ALPBIONET2030 (projekti programa Interreg Alpine Space), in z drugimi projekti v sodelovanju z institucionalnimi partnerji in zavarovanimi območji (LifeBeltAlps, Platform Continuum Ecologique itd.) ustvaril podlago za razmislek in pridobil ustrezne podatke za Alpe, od leta 2023 – po tem, ko se je zaključil projekt OpenSpaceAlps – aktivno sodeluje z mednarodnimi partnerji v projektu PlanToConnect (projekta programa Interreg). Cilj obeh projektov je vključiti vzpostavitev ekoloških omrežij in koridorjev za prostoživeče živali (zelena in modra omrežja) v strategije, postopke in praktično delo na področju prostorskega načrtovanja (glejte ustrezen prispevek).

Konec leta 2022 je bila na svetovni ravni sprejeta pomembna odločitev za biotsko raznovrstnost: Na konferenci Združenih narodov o biotski raznovrstnosti COP15 v Montrealu je bil zastavljen cilj, da bo do leta 2030 zaščitenih 30 odstotkov kopenskih in vodnih površin. Na podlagi te odločitve smo analizirali, kaj bi to pomenilo za Alpe, in našo analizo sistemov prostorskega varstva v Alpah (Alpski parki 2030) razširili z dodatnim poglavjem, v katerem smo opredelili, katera so potencialno razpoložljiva in primerna območja za doseg tega cilja za alpski prostor glede na opredelitev Alpske konvencije.

Konvencija je dragocen instrument, saj na logičen način povezuje alpske države ter ustvarja enotno strategijo varstva in trajnostnega razvoja. Zamisel o 30-odstotnem deležu zavarovanega območja daje poseben pomen temu prostoru, za katerega na podlagi pogodbe po mednarodnem pravu veljajo enaki pravni predpisi.

Gre za območje, kjer obstajajo primerljivi pogoji glede biotske raznovrstnosti in habitatov, ki je izpostavljeno enakim težavam zaradi vplivov, kot so turizem, intenzivno izkoriščanje dolin in tranzitni promet, ter skupnim izzivom v prihodnosti, kot so razvoj bolj trajnostnega turizma, učinkovitejše varstvo biotske raznovrstnosti v Alpah, pospešen boj proti invazivnim vrstam, ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam in načrti za energetski prehod.

To ozemlje, ki je enovito z naravnega in gospodarskega vidika, zahteva konkretne ukrepe za zaščito biotske raznovrstnosti. Zavarovana območja so ključni akter, njihova ozemlja pa so izhodišče za vse dolgoročne strategije. Ta mednarodna alpska razsežnost se odraža v ukrepih in projektih Alparca.

PlanToConnect

Vključevanje ekološke povezanosti v prostorsko načrtovanje v Alpah

Interreg

Co-funded by
the European Union

Alpine Space

PlanToConnect

Ekološka povezanost je ključni element pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, krepitvi procesov prilagajanja in ohranjanju delovanja alpskih ekosistemov. Čeprav zavarovana območja že sprejemajo ukrepe za varstvo narave, še vedno obstajajo velike vrzeli pri usklajevanju in ovire, ki preprečujejo njihovo povezovanje z ekološkimi koridorji.

Zato je bistvenega pomena, da okrepimo sodelovanje ter uskladimo koncepte in ukrepe regionalnih omrežij, vključno z oblikovanjem koridorjev, ter izboljšamo sisteme načrtovanja z vključevanjem pristopov, ki temeljijo na konkretnih ekosistemskih funkcijah in storitvah.

Projekt PlanToConnect prispeva k razvoju strategije načrtovanja ekološke povezanosti v Alpah, pri čemer poudarja omrežja zelene in modre infrastrukture ter rešitve, ki temeljijo na naravi in predstavljajo ključne elemente za ohranjanje in ponovno vzpostavitev ekološke povezanosti v Alpah. Cilj projekta je ustvariti orodja za prostorske načrtovalce, ki bodo olajšala uporabo koncepta ekološke povezanosti v načrtih in programih prostorskega načrtovanja.

Dejavnosti, predlagane v okviru projekta, vključujejo: razvoj strategije načrtovanja ekološke povezanosti v Alpah, priporočila za usklajeno in celostno načrtovanje omrežij zelene in modre infrastrukture na območjih, ki so opredeljena kot prednostna, izmenjavo mnenj s ključnimi akterji za načrtovanje na različnih teritorialnih ravneh, pripravo analiz pilotnih območij, razvoj orodij za izobraževanje z namenom krepitve usposobljenosti prostorskih načrtovalcev pri snovanju omrežij zelene in modre infrastrukture.

Projekt je nadaljevanje dela, opravljenega v okviru prejšnjih projektov Interreg, tj. ALPBIONET2030 (kjer je ALPARC glavni partner) in OpenSpaceAlps (kjer je ALPARC glavni partner delovnega sklopa za čezalpsko kartiranje). Rezultati teh dveh projektov se nadaljujejo, tokrat z vključevanjem vprašanja ekološke povezanosti v prostorsko načrtovanje, da jo bo mogoče upoštevati in izvajati na terenu.

©Sabine Weizenegger - AlpPlan/PlanToConnect Delovna skupina strokovnjakov - Ljubljana (SI)

ALPARC aktivno sodeluje pri različnih delovnih sklopih projekta PlanToConnect, ki ga sofinancirata Evropski sklad za gospodarski in regionalni razvoj (ESRR) in nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov (BMUV).

Več informacij najdete na:

alpine-space.eu/project/plantconnect

©Sabine Weizenegger - PlanToConnect srečanje partnerjev - Ljubljana (SI)

Alpine Parks 2030

ALPARC je v zadnjih petih letih opravil analizo prednosti in slabosti alpskega sistema zavarovanih območij. V povzetku lahko povemo:

- Zavarovana območja v Alpah so premajhna, težijo previsoko in, zlasti v primeru zavarovanih območij z visoko stopnjo varstva, niso dovolj dobro medsebojno povezana. Prav tako ni dovolj skupnih pristopov k upravljanju, ki bi presegali sodelovanje na regionalni in nacionalni ravni. Vsi ti dejavniki prispevajo k nezadostnemu varstvu ekoloških procesov v Alpah.
- Varstvo divjine je v alpskem prostoru še vedno izjema, saj zavzema le zelo majhen delež površine (0,4 odstotka območja Alpske konvencije ima status varstva IUCN Ia in Ib). Če združimo vsa območja z visoko stopnjo varstva narave, je to 10,4 odstotka, kar je daleč od 30 odstotkov zaščitenega območja, kot nalaga sklep s konference Združenih narodov o biotski raznovrstnosti COP15 v Montrealu.
- Vemo, da cilj 30 odstotkov temelji na nacionalnih mejah. Vendar je povsem upravičeno, da se ta cilj za Alpe uporabi na ravni skupne biogeografske regije, ki jo povezuje

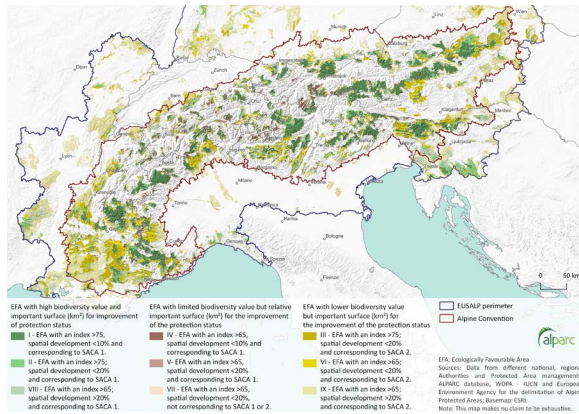
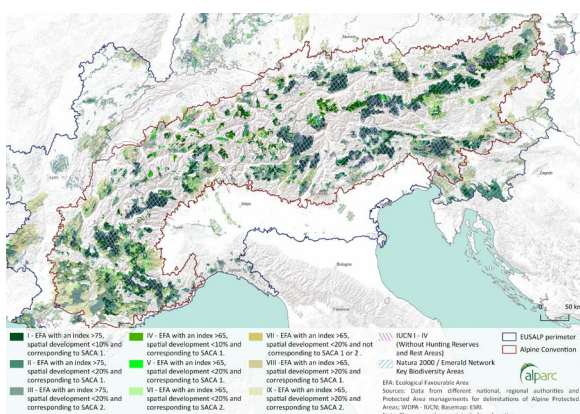
mednarodna pogodba, Alpska konvencija. Uresničitev tega cilja, ki ga po naših analizah ne bo lahko dosegli, bo pomembno prispevala k ohranjanju biotske raznovrstnosti v Alpah v prihodnosti.

- Poročilo Alpski parki 2030, objavljeno junija 2023, prikazuje stanje zavarovanih območij z njihovimi najpomembnejšimi značilnostmi, predvsem kvantitativnimi, zagotavlja podatke za prihodnje strokovne ugotovitve in raziskave ter predlaga strateške intervencijske ukrepe za doseganje cilja 30x30 za boljše varstvo biotske raznovrstnosti za prihodnje generacije.

Projekt je financiralo nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov (BMUV).

Več informacij najdete na alparc.org/parks2030

Categories of Potential Planning Areas for Biodiversity Protection according to Biodiversity Value, Strong Protection Status, and Available Surface, to Achieve COP 15's 30x30 Goal

Cat.	Description	Surface km²	Distribution within the AC surface¹	STATUS EVALUATION (RATING)	Biodiversity Value			Strong protection		
					Surface km²	Distribution within category (%)	Distribution within AC surface	Surface km²	Distribution within category (%)	Distribution within AC surface
I	EFA > 75 / OSA < 10% / SACA1	18,773	9.83%	AAA	14,998	79.89%	7.85%	10,028	53.42%	5.25%
II	EFA > 75 / OSA < 20% / SACA1	6,642	3.48%	ABA	4,710	70.91%	2.47%	1,888	28.43%	0.99%
III	EFA > 75 / OSA < 20% / SACA 2	7,913	4.14%	ABB	2,555	32.29%	1.34%	576	7.28%	0.30%
IV	EFA > 65 / OSA < 10% / SACA 1	4,792	2.51%	BAA	2,913	60.79%	1.53%	608	12.68%	0.32%
V	EFA > 65 / OSA < 20% / SACA 1	1,936	1.01%	BBA	1,165	60.18%	0.61%	329	17.01%	0.17%
VI	EFA > 65 / OSA < 20% / SACA 2	7,649	4.00%	BBB	2,331	30.47%	1.22%	269	3.52%	0.14%
VII	EFA > 65 / OSA < 20% / NO SACA 1 -2	3,087	1.62%	BBC	1,600	51.83%	0.84%	372	12.05%	0.19%
VIII	EFA > 65 / OSA > 20% / SACA 1	4,410	2.31%	BCA	3,162	71.70%	1.66%	1,051	23.84%	0.55%
IX	EFA > 65 / OSA > 20% / SACA 2	16,846	8.82%	BCB	5,295	31.43%	2.77%	638	3.79%	0.33%
TOTAL		72,048	37.72%		38,729	53.75%	20.28%	15,760	21.87%	8.25%

- EFA with high biodiversity value² and important surface (km²) for improvement of protection status
- EFA with limited biodiversity value but relative important surface (km²) for the improvement of the protection status
- EFA with lower biodiversity value but important surface (km²) for the improvement of the protection status

Projekt ohranjanje biotske raznovrstnosti (ALPARC CENTR'ALPS)

Močnejša dinamika naravnih procesov v tekočih vodah

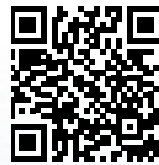
Aktivnosti projekta »Ohranjanje biotske raznovrstnosti v času podnebnih sprememb« (2021–2023), ki poteka v okviru programa ALPARC CENTR'ALPS, so se intenzivno nadaljevale. Cilj je bil oblikovati konkretne ukrepe za ohranjanje narave, ki temeljijo na sodelovanju in usklajevanju pri upravljanju zavarovanih območij. Potem ko so se zavarovana območja odločila, da bodo posebno pozornost namenila majhnim vodotokom, je marca 2023 v Dornbirnu v Avstriji potekala delavnica »Biotska raznovrstnost tekočih voda v Alpah in načini za izboljšanje varovanja naravnih procesov«.

Izvedeni so bili konkretni ukrepi na naslednjih področjih:

- Zavarovana območja so dala svoj prispevek s celovitim prikazom obstoječih in prihodnjih ukrepov upravljanja.
- Izkazalo se je, da imajo številna zavarovana območja omejena finančna in tehnična sredstva za izvajanje ukrepov, zato je bil izdelan celovit prikaz različnih akterjev in njihovih kompetenc.
- Sprejeti so bili konkretni ukrepi, in sicer v narodnem parku Berchtesgaden v Nemčiji (mobilno okoljsko izobraževanje) in v naravnem parku Nagelfluhkette v Nemčiji in Avstriji (invazivne vrste).
- V okviru pilotnega projekta s Švicarskim narodnim parkom in Naravnim parkom Tiroler Lech v Avstriji je bil izveden praktični preizkus, kako lahko deluje vzajemna/sodelovalna podpora med zavarovanimi območji.

©Sabine Weizenegger - Sodelovanje Naravni park Tiroler Lech / Švicarski narodni park

Projekt je financiralo nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov (BMUV).

Več informacij najdete na alparc.org/sl/alparc-centr-alps

POGOVOR

Roland Baier, direktor narodnega parka Berchtesgaden in generalni sekretar Alparca

Christian Schwoehrer, direktor Konservatorija naravnih območij v Gornji Savoiji in podpredsednik Alparca.

Roland Baier

Christian Schwoehrer

Kaj te v okviru mreže motivira k sodelovanju za mednarodno izmenjavo med zavarovanimi območji?

R. Baier: Vedno sem bil trdno prepričan, da pridobiš veliko več, če delaš skupaj z drugimi, kot če delaš čisto sam. Izmenjava informacij s kolegi v alpskem prostoru je zame in za vse zaposlene v narodnem parku Berchtesgaden bistvenega pomena. Omogoča nam, da smo na tekočem s tehničnimi novostmi, da dobimo nove zamisli za upravljanje zavarovanih območij in da razvijamo ideje za projekte sodelovanja. S tem prihranimo veliko časa in energije. Zelo prijetni in koristni so tudi osebni stiki z ljudmi iz celotnega alpskega prostora, ki se navdušujejo nad naravo.

C. Schwoehrer : Mreža zavarovanih območij v Alpah je edinstvena struktura, ki omogoča izmenjavo strokovnega znanja, tehnik in metod med upravljavci vseh zavarovanih območij v alpskem prostoru.

ALPARC podpira upravljavce zavarovanih območij s tem, da je posrednik med institucijami in alpskimi skupnostmi na makroregionalni ravni ter pri izvajanju Alpske konvencije, tako imajo naše zahteve večjo težo. Lahko tudi prispevamo k mednarodnim, zlasti evropskim projektom, za zavarovana območja in skupaj z njimi, kot je v našem primeru sodelovanje narodnih naravnih rezervatov Gornje Savoje v teh projektih.

Katera so po tvojem mnenju prednostna vprašanja za prihodnost, za katera je nujno mednarodno sodelovanje?

R. Baier: Glede na perečo krizo biotske raznovrstnosti in podnebja menim, da bistvene naloge zadevajo prav zavarovana območja, njihovo medsebojno povezovanje in potencialno širjenje. ALPARC je s projektom Alpski parki 2030 ustvaril odlično izhodišče. To je povsem v skladu s cilji Svetovne konference o naravi decembra 2022 v Montrealu, na kateri je mednarodna skupnost držav sprejela nov globalni sporazum o varstvu narave. Menim, da je pomembno tudi tesno sodelovanje na področju raziskav in razvoja metod za spremljanje biotske raznovrstnosti v alpskem območju. Tudi na tem področju smo z idejami za projekte na pravi poti.

C. Schwoehrer: Menim, da so glavni trenutni in prihodnji izzivi podnebne spremembe in vpliv globalnega segrevanja na biotsko raznovrstnost v Alpah, zlasti če upoštevamo, da se podnebne spremembe dogajajo veliko hitreje in da so Alpe pod močnejšim vplivom globalnih sprememb. Zato je bistvenega pomena, da še naprej in še bolj zavzeto obravnavamo in opazujemo odnose med podnebjem, človekom in biotsko raznovrstnostjo, na primer s programi ozaveščanja ali posebnimi raziskavami. V ta namen lahko izkoristimo tudi znanje številnih članov Alparca, ki so strokovnjaki na teh področjih ter imajo dolgoletne in bogate izkušnje.

Kaj predlagaš za okrepitev mednarodnega sodelovanja med zavarovanimi območji, da bi bolje zaščitili biotsko raznovrstnost za prihodnje generacije?

R. Baier: Zame je najpomembnejša prav mreža zavarovanih območij v Alpah ALPARC. Vedno pravim, da bi si jo morali izmisliti, če še ne bi obstajala. Mreža ALPARC je zame osnovni pogoj in temelj za mednarodno sodelovanje. Brez mrež in sodelovanja varstvo biotske raznovrstnosti preprosto ni mogoče. Zato v Alparcu potrebujemo polno podporo vseh članic in vseh alpskih držav. Zame je to prava priprava na prihodnost, saj lahko v okviru mreže skupaj dosežemo najboljši napredek pri aktivnostih za varstvo biotske raznovrstnosti, kot sta povezovanje ali krepitev raziskav in spremljanja. Imamo torej zelo dobra izhodišča za varstvo biotske raznovrstnosti, kot sta Alpska konvencija in ALPARC, zdaj pa jih moramo z vsemi močmi ohranjati, podpirati in uresničevati.

C. Schwoehrer: Po eni strani moramo okrepiti sodelovanje med francoskimi zavarovanimi območji, da bodo v okviru Alpske konvencije bolj vključena v ukrepe, ki jih izvaja mreža zavarovanih območij v Alpah ALPARC.

Po drugi strani je eden od izzivov zmanjšanje ekološke razdrobljenosti v Alpah, pri čemer so zavarovana območja hrbtenica makroekoloških koridorjev. Njihova prizadevanja je treba podpreti tudi zunaj njihovih meja, da omogočimo odprto povezovanje zavarovanih območij.

Za ohranitev alpskih zavarovanih območij je bistvenega pomena tudi, da se osredotočimo na vpliv turizma in ga spremljamo. Pri tem so zelo pomembni alpski projekti, kot je pobuda Bodi del gora, ki jo izvaja ALPARC.

Nenazadnje pa potrebujemo tudi skupno strategijo za večjo prepoznavnost biotske raznovrstnosti, o kateri je treba ozaveščati javnost, na primer mlade in turiste. Za vse to je nujno sodelovanje na ravni alpskega prostora, pri čemer ALPARC predstavlja najboljšo osnovo.

Regionalni razvoj in kakovost življenja

Alpe s 13 milijoni prebivalcev, ki vsako leto privabijo vse več turistov, so živ in krhek naravni prostor, ki ga moramo ljudje varovati v perspektivi regionalnega razvoja. Kakovost življenja v alpski regiji je povezana z zdravjem okolja in z zavarovanimi območji v Alpah. Za zagotavljanje visoke kakovosti življenja, stabilnega gospodarstva in trajnostnih turističnih praks je nujno zaščititi območja, ki se uporabljajo za občutljive prostočasne dejavnosti, v sodelovanju z lokalnimi partnerji pa je treba izvajati tudi ustrezne ukrepe za regionalni razvoj. To je še posebej pomembno v trenutnem kontekstu podnebnih sprememb in vse večje priljubljenosti športov na prostem v Alpah, zlasti po nedavni pandemiji.

Zavarovana območja so ključni elementi, ki lahko postanejo partnerji pri spodbujanju ozaveščenega, trajnostnega in zdravega alpskega turizma. Narodni in regionalni parki ter druga zavarovana območja so lahko gonilna sila pri praktičnem uresničevanju koncepta »eno zdravje«.

V letu 2023 so dejavnosti ALPARC za spodbujanje trajnostnega regionalnega razvoja in varstva okolja vključevale ponovno izvedbo pobude Bodi del gora, predložitev evropskega projekta LiveAlpsNature, katerega cilj je izboljšati upravljanje turističnih tokov, in oblikovanje študijskega poročila o uporabi obnovljivih virov energije na zavarovanih območjih v Alpah, kar bo na kratko predstavljeno v nadaljevanju.

V okviru zveze zavarovanih območij Biotska raznovrstnost in podnebje je bila opravljena raziskava o obnovljivih virih energije na zavarovanih območjih v Alpah, ki je bila predstavljena kot prispevek k Odboru za alpsko podnebje Alpske konvencije, z namenom opredelitve trenutnih težavnih področij in napredka pri uporabi zelenih virov energije v Alpah. Celotno končno poročilo je na voljo na spletišču ALPARC.

Nestrpno smo pričakovali ponovno izvajanje pobude Bodi del gora, ki predstavlja začetek stalnega sodelovanja zavarovanih območij v Alpah z namenom ozaveščanja o tveganjih in negativnih vplivih, ki ga ima lahko šport na prostem v Alpah (zlasti pozimi) na rastlinstvo in živalstvo, pri čemer so ciljno občinstvo na primer člani alpskih ali športnih društev in skupnosti, obiskovalci naravnih parkov ter na splošno ljubitelji preživljanja časa na prostem.

Obnovljivi viri energije v Alpah

QR koda poročilo
»Obnovljivi viri energije v Alpah«

Proizvodnja energije iz obnovljivih virov je eno ključnih vprašanj v prizadevanjih EU za večjo neodvisnost na področju energetike. V EU so bili sprejeti ukrepi za pospešitev in izrazito poenostavitev postopkov odobritve razvoja obnovljivih virov energije. V praksi to pomeni, da bodo te vrste virov energije v državah članicah zdaj veljale za »prevladujoč javni interes« in bodo lahko imele prednost pred drugimi vidiki, kot je na primer varstvo narave.

V Alpah se zaradi tega pojavljajo številne negotovosti v zvezi z morebitnim navzkrižjem interesov med razvojem infrastrukture za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in varstvom narave ter glede morebitnih vplivov na zavarovana območja.

ALPARC je v narodnih, naravnih in regionalnih parkih, biosfernih rezervatih in geoparkih izvedel anketo, da se pridobi mnenje alpskih zavarovanih območij o tej temi ter informacije o trenutnem stanju naprav za pridobivanje energije iz obnovljivih virov in o morebitnih konfliktih, ki so se pojavili med izvajanjem obstoječih projektov. Parke smo povprašali tudi o virih energije, ki jih bodo razvijali v prihodnosti, in o viziji upravljavcev zavarovanih območij v zvezi z razvojem obnovljivih virov energije.

Poročilo »Obnovljivi viri energije v Alpah« predstavlja glavne ugotovitve raziskave in je skupaj s priporočili glede ukrepov na področju prostorskega načrtovanja dobro izhodišče za odgovorno širjenje obnovljivih virov energije, ki bo bolje usklajeno z ohranjanjem ekološke raznolikosti.

©Guido Plassmann
Vetrni park na prelazu Nufenen v Valaisu (CH)

Be Part of the Mountain

Varstvo naravnih območij v Alpah: Širjenje pobude

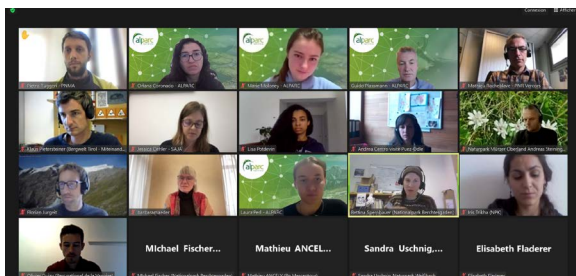
V mreži zavarovanih območij v Alpah (ALPARC) so leta 2018 začeli izvajati kampanjo obveščanja Bodi del gora, da bi povečali ozaveščenost o vplivu aktivnosti v naravi na naravno okolje in predstavili obstoječe pobude.

Alpe so vedno bolj privlačne za ljubitelje zimskih športov in na alpska zavarovana območja poleg tradicionalnih smučarjev na smučiščih prihajajo tudi pohodniški smučarji, turni smučarji in pohodniki s krpljami. Ta razmah športnih aktivnosti na prostem ima velik vpliv na lokalno rastlinstvo in živalstvo ter na alpsko okolje.

Kljub ukrepom ozaveščanja je vznemirjanje prostoživečih živali še vedno velika težava. Zaradi pandemije, porasta turizma in podnebnih sprememb še nikoli ni bilo tako pomembno, da ponovno obudimo to kampanjo.

Kampanja Bodi del gora obravnava okoljska vprašanja, povezana s športi na prostem, in se v alpskem prostoru ves čas razvija, številni podpisniki listine pa izvajajo različne pobude ozaveščanja. Prvič doslej je za leto 2024 načrtovana izvedba poletne kampanje Bodi del gora. Zimska kampanja Bodi del gora pa bo leta 2023 prvič potekala tudi na družbenih omrežjih, saj želimo pritegniti širše občinstvo in prebivalstvo ter spodbuditi odgovorno izvajanje aktivnosti v naravi z namenom zaščite ekosistemov.

ALPARC je novembra organiziral informativni sestanek s predstavniki organizacij z območja Alp in Karpatov, na katerem so podrobno predstavili kampanjo Bodi del gora in razpravljali o tem, kako bi lahko tudi druge organizacije prispevale k širjenju tega gibanja na zavarovanih območjih.

Stalna delovna skupina za regionalni razvoj

bepartofthemountain.org

Ambasadorji

Da bi okrepili to kampanjo ozaveščanja, smo leta 2019 v sodelovanju z narodnim parkom Vanoise uvedli program za ambasadorje kampanje Bodi del gora. Zainteresirane osebe se lahko prijavijo prek spleta in postanejo uradni predstavniki kampanje ter prispevajo k širjenju informacij.

Ostanite obveščeni in nam sledite na Instagramu in Facebooku

Spremljajte kampanjo Bodi del gora na Instagramu in všečkajte stran na Facebooku, da boste obveščeni o aktivnostih na območju Alp, nasvetih in primerih dobre prakse ter da spoznate zgodbe lokalnih prebivalcev in ljubiteljev športa.

Obe omrežji, ki bosta služili kot informativno in izobraževalno orodje, bomo uporabljali skupaj z narodnimi in regionalnimi parki, in sicer za seznanjanje ljubiteljev aktivnosti na prostem z dobrimi praksami, pa tudi s tveganji, ki jih te aktivnosti prinašajo za prostoživeče živali in alpske ekosisteme. Ponudili bomo tudi nasvete, kako se izogniti tem tveganjem. Skupaj lahko zagotovimo odgovorno izvajanje aktivnosti na prostem, ki bodo ohranjale edinstveno alpsko okolje, ne da bi bile pustolovščine v Alpah zaradi tega manj zabavne.

Pomagajte nam širiti vrednote kampanje Bodi del gora, da zagotovimo odgovorno izvajanje aktivnosti v naravi, ki pomagajo ohranjati edinstveno alpsko okolje. Pridružite se nam, postanite del gora in prispevajte k ohranjanju te dragocene divjine.

8 držav Nemčija, Avstrija, Francija, Italija, Lihtenštajn, Monako, Slovenija, Švica

13 narodnih parkov

> 1000
zavarovanih območij s površino nad 100 ha

16,1 milijona prebivalcev (2020)

190.700 km²
geografske površine
Alpske konvencije

28,5%
površine Alpske konvencije,
ki zajema alpska zavarovana
območja EPA > 100 ha

101 naravnih regijskih parkov,
ki obsegajo več kot 100 ha površine

16
narodnih
parkov

10
geoparkov
v Unescovi
svetovni mreži

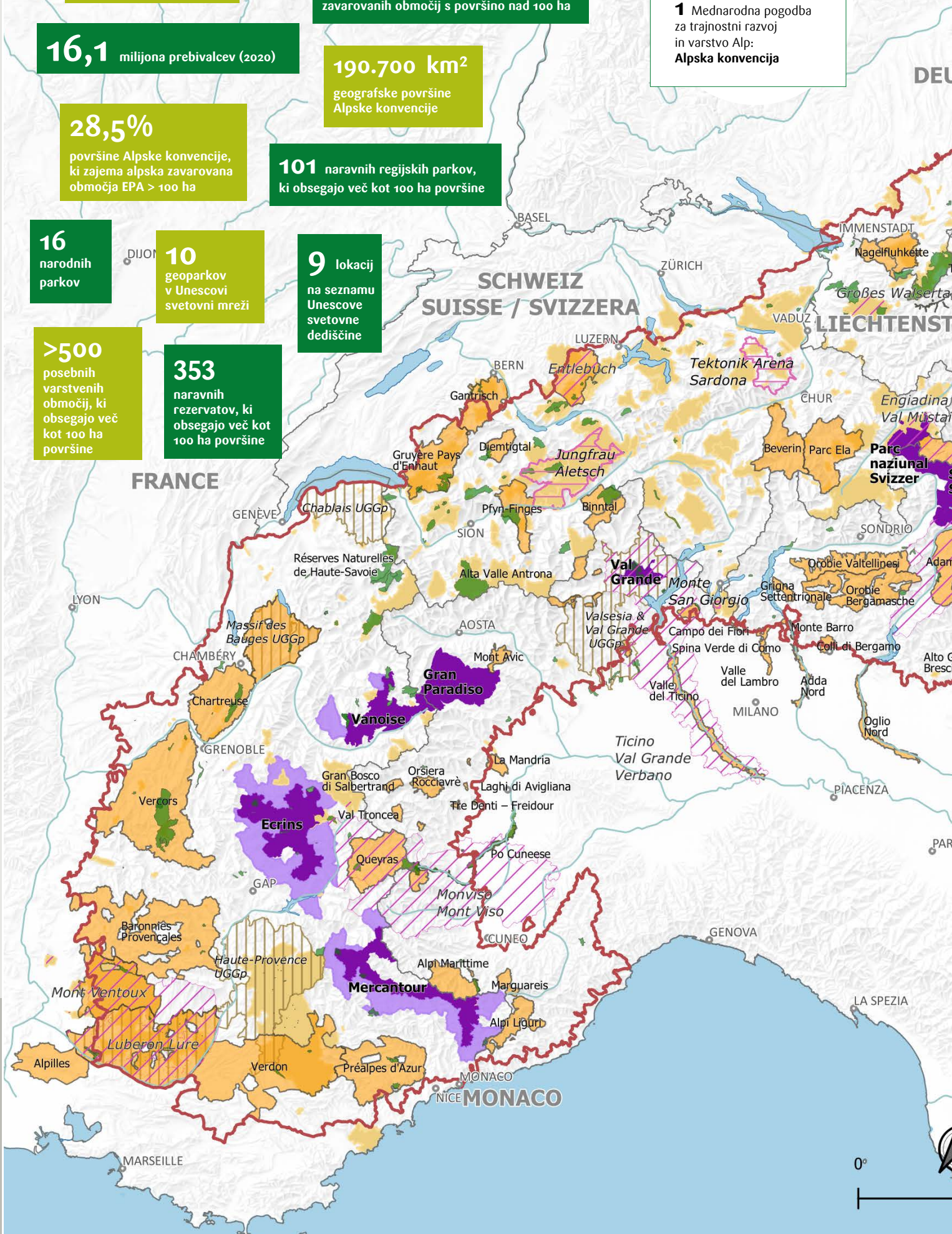
9 lokacij
na seznamu
Unescove
svetovne
dediščine

> 500
posebnih
varstvenih
območij, ki
obsegajo več
kot 100 ha
površine

353
naravnih
rezervatov,
ki obsegajo več kot
100 ha površine

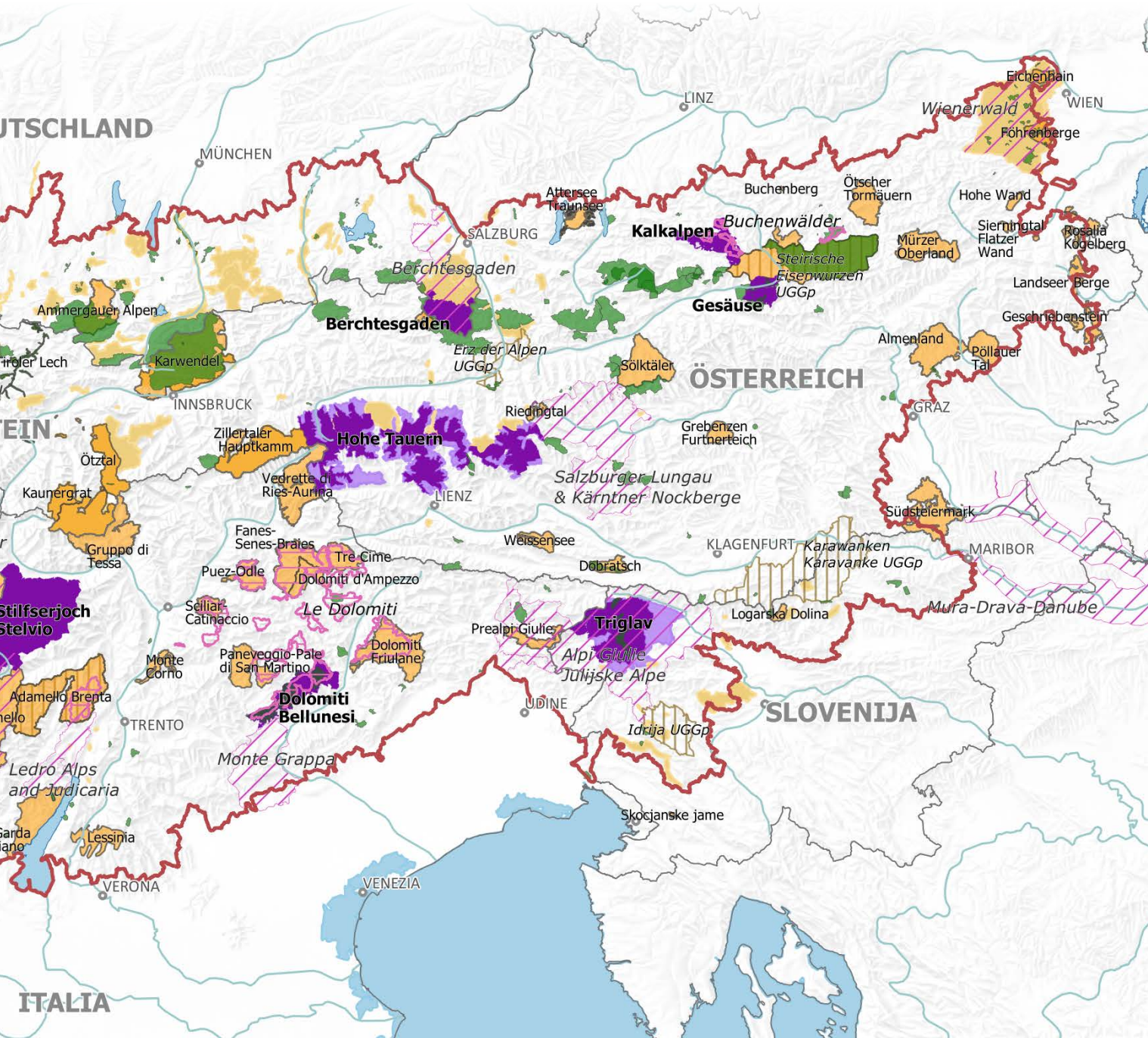

1 Mednarodna pogodba
za trajnostni razvoj
in varstvo Alp:
Alpska konvencija

Zavarovana območja z veliko površino v Alpah

Grossflächige Schutzgebiete der Alpen - Grandi aree protette delle Alpi - Grands espaces protégés des Alpes

	Parc national - Parco Nazionale
Nationalpark - Narodni park - National Park		Géoparc mondial UNESCO - Geoparchi mondiali UNESCO
UNESCO-Geopark - Globalny geopark UNESCO
Geopark (UNESCO)
	Zone périphérique - France : aire optimale d'adhésion
Zona periferica - Francia: area ottimale di adesione
Randzone - Frankreich: optimale Außenzone
Robno območje - France: Področje optimalnega pristopa
Buffer zone - France: optimal adherence zone		Patrimoine mondial naturel de l'UNESCO
UNESCO Patrimonio naturale mondiale
UNESCO Weltnaturerbe
UNESCO svetovna naravna dediščina
UNESCO World Heritage Site
	Réserve naturelle - Riserva Naturale
Naturschutzgebiet - Naravni rezervat - Nature reserve		Réserve de la biosphère de l'UNESCO
Riserva di biosfera dell'UNESCO
UNESCO Biosphärenreservat
UNESCO Biosfemi rezervat
UNESCO Biosphere reserve
	Parc naturel régional - Parco regionale o naturale
Regionaler Naturpark - Regijski park
Nature / Regional park		Zone d'application de la Convention Alpine
Zona di applicazione della Convenzione delle Alpi
Anwendungsgebiet der Alpenkonvention
Območje izvajanja konvencije
Alpine Convention perimeter
	Protection particulière - Protezione particolare
Sonderschutzform - Prosebna zaščita
Particular protection status		

Sources:

Alpine Convention perimeter © Permanent Secretariat of the Alpine Convention; delimitations of Alpine protected areas © different national, regional and protected area management authorities; rivers, localities and administrative boundaries ©EuroGeographics EuroGlobalMap opendata (original product is freely available); relief © swisstopo.Palliwoda, Julia, Büermann, Andrea, Fischer, Julia, Kraemer, Roland, & Schröter, Matthias. (2021). Zoning of UNESCO Biosphere Reserves in Europe (Version 1) [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4905532> for Mura/Drave/Dabube UNESCO Biosphere reserve. This map makes no claim to being exhaustive.
© ALPARC December 2023. All rights reserved. www.alparc.org

100 km

IZOBRAŽEVANJE

za trajnostni razvoj v Alpah

Alpe niso le osupljivo lepa naravna pokrajina, temveč tudi življenjski prostor številnih ljudi. Regija pa se sooča tudi z mnogimi izzivi, ki prebivalcem nalagajo pomembne naloge. Podnebne spremembe ogrožajo alpsko okolje in vplivajo na življenje lokalnega prebivalstva. Izguba biotske raznovrstnosti ogroža edinstveno rastlinstvo in živalstvo. Ti izzivi zahtevajo inovativne pristope, zlasti na področju izobraževanja. Zato namenjamo posebno pozornost temu, da na mlajše generacije prenesemo zavedanje in znanje o naravni in kulturni dediščini Alp.

Inovativne izobraževalne pristope razvijamo v sodelovanju z zavarovanimi območji, saj slednja niso le zatočišča naravnega sveta, temveč tudi odlično izhodišče za spodbujanje okoljskega izobraževanja. Poleti 2023 je v tirolskem narodnem parku Visoke Ture potekala delavnica, na kateri so analizirali izzive v Alpah z namenom oblikovanja izobraževalnih strategij. S programi, ki temeljijo na izkušnjah, lahko otroci in mladi razvijajo poglobljeno znanje o alpskih ekosistemih. Prenos znanja o ekologiji je povezan s spodbujanjem okoljske ozaveščenosti in trajnostnega upravljanja. Le če bodo mladi razumeli pomen svojega okolja, bodo motivirani za sodelovanje pri njegovem varovanju in ohranjanju.

Projekt Mladi na vrhu, ki bo poleti 2024 potekal že desetič, je uspešen primer uresničevanja teh ciljev. Ne le da združuje okoljsko izobraževanje in aktivnosti na prostem, temveč ustvarja tudi močno vez med mladimi in njihovo alpsko regijo. Delovna skupina za izobraževanje mreže ALPARC je imela na virtualnem srečanju priložnost za razpravo o ukrepih na področju okoljskega izobraževanja, ki so bili razviti v preteklem letu, pa tudi o pripravah na 10. izvedbo projekta Mladi na vrhu. V prihodnje bo treba razviti še dodatne izobraževalne koncepte, da bomo lahko dosegli tudi druge starostne skupine in jih vključili v dejavnosti okoljskega izobraževanja.

Mladi na vrhu 2023

youth-at-the-top.org

V svetu, v katerem sta ohranjanje narave zaradi podnebnih sprememb in povezovanje mladih generacij z naravno in kulturno dediščino Alp vse pomembnejša, si pobuda Mladi na vrhu še naprej prizadeva, da bi se mladi znova povezali s svojim alpskim okoljem. Ta mednarodni projekt poteka že devet let, njegov namen pa je povečati kolektivno zavedanje in spoštovanje gorskih območij Alp in Karpatov.

Pobuda ne presega le jezikovnih in nacionalnih meja, temveč služi tudi kot izhodišče za ozaveščanje o ohranjanju in varstvu narave.

» Forest – the Almighty! «

Skupna tema projekta Mladi na vrhu leta 2023 je bila Mogočni gozd! Ta tema je na zavarovanih območjih v Alpah in Karpatih povežala različne organizacije, mladinska društva in strokovnjake z namenom izvedbe izobraževalne izkušnje, ki se je osredotočala na pomen varstva alpskih gozdov. Cilj je bil, da bi mladi razumeli pomen gozdov, njihovo delovanje in njihove koristi tako za družbo kot tudi za naravo ter da bi razvili spoštovanje do naravnih virov.

Gozdovi pokrivajo več kot 40 odstotkov alpskega območja in ta naravni čudež nam zagotavlja osnovne vire, kot so les, čist zrak in sladka voda. So vir hrane in zdravilnih rastlin ter temeljni ponori ogljika. Gozdovi so tudi zaščita pred naravnimi nevarnostmi, kot so padajoče kamenje in plazovi, hkrati pa zagotavljajo raznolike habitate za rastlinstvo in živalstvo, zato predstavljajo pomemben element biotske raznovrstnosti v Alpah. Gozdovi predstavljajo tudi naravno »igrišče«, kjer lahko potekajo priložne dejavnosti, vendar je treba ljudi ozaveščati o najboljših praksah, da preprečimo negativen vpliv človeka na ta okolja. Sodelujoči otroci so z navdušenjem raziskovali vse navedene vidike.

Video natečaj »Mladi na vrhu 2023«

V okviru razvoja programa Mladi na vrhu je bil leta 2023 prvič doslej organiziran video natečaj. Mlade udeležence smo prosili, naj izrazijo svojo ustvarjalnost ter posnamejo video o svojih doživetjih in vtisih z gorskih izletov. Žirija je pregledala vse videoposnetke in izbrala nekaj najboljših. Vsi videoposnetki so morali biti usklajeni z letošnjo temo: Mogočni gozd!

Video natečaj je bil zelo uspešen, saj je sodelovalo približno trideset skupin iz osmih držav. Posnetki prikazujejo različne dejavnosti in pustolovščine, med katerimi so se otroci učili o pomenu alpskih gozdov in njihovega varovanja.

Zmagovalci video natečaja v deveti izdaji programa Mladi na vrhu so predstavljali **naravni park Nagelfluhkette** v Nemčiji. Njihov videoposnetek ponazarja temeljne vrednote pobude in je povsem v skladu s temo gozda – otroci so dokumentirali svoje zabavne aktivnosti in doživetja med odkrivanjem čudes alpskih gozdov.

Čestitamo tudi finalistom:

- **Naravni park Mont Avic**, ki v videoposnetku predstavlja pronicljive misli navdušenih mladih udeležencev.
- **Krajinski park Logarska dolina**, ki predstavlja zanimive dejavnosti v delavnicah.
- **Krajinski park Horná Orava Landscape** s prikupnimi posnetki nekaterih od naših najmlajših udeležencev.
- **Narodni park Piatra Craiului**, ki nas je navdušil z odličnimi posnetki pustolovščin, posnetih z dronom.

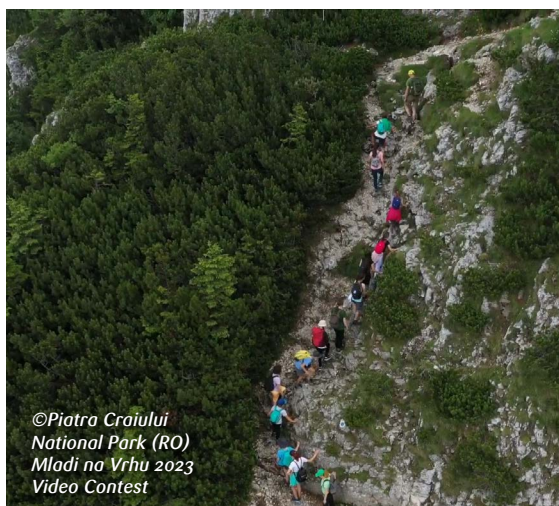

Mladi na vrhu (nadaljevanje)

Naša finančna podpora

Uspeh projekta Mladi na vrhu ne bi bil mogoč brez finančne podpore nemškega Ministrstva za okolje in prispevka Kneževine Monako. Finančni prispevek je mladim udeležencem omogočil, da so lahko raziskovali ter ustvarjali in delili nepozabna doživetja v gorah.

Mogočni gozd je bila navdihujoča tema letošnje izdaje projekta Mladi na vrhu. Spodbudila je boljše razumevanje ključne vloge gozdov v našem življenju ter hkrati obnovila vez med mladimi in njihovim naravnim okoljem. Moč te kolektivne pobude je v tem, da lahko premosti vrzeli, presega meje in spodbudi občutek odgovornosti za gorsko okolje, ki si ga vsi delimo. V pričakovanju izdaje leta 2024 ostajamo zavezani poslanstvu te pobude ter njenemu simboličnemu in domiselnemu pristopu k ponovnemu povezovanju mladih z veličino Alp.

©Piatra Craiului National Park (RO)
Mladi na Vrh 2023
Video Contest

Razprava stalne delovne skupine o okoljskem izobraževanju

19. in 20. junija je v kraju Matrei v narodnem parku Visoke Ture potekalo prvo srečanje stalne delovne skupine Alparca na temo okoljskega izobraževanja v Alpah. V središču razprave so bile nove zamisli in trendi na področju uporabe digitalnih orodij pri okoljskem izobraževanju. Narodni park Berchtesgaden je na primer delil svoje izkušnje z »izobraževalnim nahrbtnikom« in drugimi uporabljenimi ukrepi za informiranje obiskovalcev parka.

Na srečanju so razpravljali o pripravi naslednje izdaje projekta Mladi na vrhu in drugih akcijah, pri čemer so ozaveščanje o varstvu okolja, biotski raznovrstnosti in trajnostnem razvoju še vedno ključne teme za zavarovana območja. Iz teh izhodišč je nujno krepiti skupna stališča in poudarjati, da varovanje biotske raznovrstnosti ni ključnega pomena le za ekološko ravnovesje, temveč tudi za blaginjo in preživetje celotnega človeštva.

©Guido Plassmann - Nationalpark Hohe Tauern, Tirol (A)

Nationalpark
Hohe Tauern

Umbaltal

Storitve za člane

Dolgo pričakovana 27. izdaja

alparc.org/danilore

Po dveh letih mirovanja zaradi pandemije smo lahko znova z navdušenjem organizirali memorial Danilo Re. Tokrat je potekal v kraju Cogne v narodnem parku Gran Paradiso v Italiji. Dogodek je tam potekal že leta 2003 in se je vrnil tja tudi zato, ker narodni park Gran Paradiso letos obeležuje svojo stoletnico. Na tematskem seminarju, ki je potekal od 19. do 22. januarja 2023, so se srečali nadzorniki in uslužbenci alpskih zavarovanih območij, da bi si izmenjali tehnične informacije ter se udeležili športnih tekmovanj in razvedrilnih dogodkov.

Tudi letos je bil poudarek na mreženju, da so si udeleženci lahko izmenjali informacije in komunicirali o pobudah za zavarovana območja v Alpah. V času dogodka je potekala tudi generalna skupščina Alparca, na seminarju za nadzornike parkov pa so bile predstavljene različne izkušnje in izzivi, ki jih prinašajo podnebne spremembe in porast športnega turizma v Alpah, ter rešitve, ki jih predlagajo zavarovana območja.

©Nicoletta Fedrighini - PNGP
Parco Nazionale Gran Paradiso (I)

Športnih tekmovanj se je udeležilo 48 ekip, ki so se pomerile v štirih disciplinah, da bi osvojile prestižni pokal Danilo Re: veleslalomu, teku na smučeh, turnem smučanju in streljanju z zračno puško.

Dogodek je spremljala slavnostna otvoritev, podelitev nagrad in svečani večer, ko smo v mirnem vzdušju z glasbo in kulinaricnimi specialitetami praznovali svoje alpsko prijateljstvo.

28. memorial Danilo Re bo potekal v narodnem parku Kalkalpen v Avstriji.

©Enzo Massa Micon - PNGP
Parco Nazionale Gran Paradiso (I)

Zunanja komunikacija

Kot mreža zavarovanih območij je ALPARC vedno dajal prednost komunikaciji. Naša glavna naloga je krepiti enotnost ter spodbujati uporabo komunikacijskih sredstev in izmenjavo znanja med zavarovanimi območji v Alpah, da bi prihodnjim generacijam olajšali izvajanje ukrepov za varstvo in ohranjanje narave ter povečali njihovo učinkovitost.

Zunanje glasilo

ALPARC štirikrat na leto odpošlje glasilo vsem svojim članom in naročnikom. V zadnji izdaji smo uvedli novo rubriko, v kateri so predstavljeni nekateri naši člani, ki imajo tako možnost za dajanje priporočil in nasvetov drugim članom zavarovanih območij v Alpah. S tem spodbujamo povezovanje članov, ki na ta način doživljajo solidarnost pri skupnem prizadevanju za ohranjanje lepote in naravnega bogastva Alp. Nedavno smo predstavili tri parke: narodni park Vanoise, ki je eden od naših sosedov in najstarejših članov, park Ela in naravni park Tiroler Lech, ki je naš najnovejši partner. Glasilo omogoča bralcem,

Koda QR
videoposnetka o
projektu Alpine
Parks 2030

da lažje stopijo v stik z različnimi organizacijami v Alpah in se seznanijo z njihovimi specifičnimi prizadevanji za ohranjanje okolja na njihovem območju.

Krepitev prisotnosti na spletu

Spletna prisotnost in tehnologija sta vedno bolj pomembni, zato smo okrepili prisotnost na naših družbenih omrežjih, ves čas pa izboljšujemo in razvijamo tudi naše spletišče. Na voljo je v vseh alpskih jezikih in v angleščini. Imamo tudi spletišča, namenjena posameznim pobudam, kot so Mladi na vrhu, Danilo Re in Bodi del gora. Za obveščanje o projektu Alpine Parks 2030 smo pripravili videoposnetek v štirih alpskih jezikih in v angleščini.

Predvsem na spletišču ALPARC so stalno na voljo informacije o prihodnjih dogodkih in dejavnostih, pa tudi poročila in elektronski viri z glavnimi rezultati uresničenih projektov Alparca in drugih akterjev alpske mreže.

ALPARC – Storitve za člane

V letu 2023 je ALPARC prejel veliko število prošelj za posredovanje različnih informacij o zavarovanih območjih ter o morebitnih partnerstvih za sodelovanje v dvostranskih, mednarodnih in evropskih projektih, pa tudi prošelj za posredovanje tematskih zemljevidov zavarovanih območij in informacij o sistemih prostorskega varstva v alpskih državah in regijah.

Naravni park Ötztal (A) je zaprosil ALPARC za kratko raziskavo o preostalih ledeniških površinah in umikanju ledenikov na alpskih zavarovanih območjih v zadnjih desetletjih. Ekipe ALPARC je zbrala te informacije in jih razdelila svojim članom. Rezultati so na voljo tudi na spletni strani ALPARC.

Alparcova raziskava o ledenikih kaže na pomanjkanje razpoložljivih podatkov o alpskem okolju. Podatki o ledenikih so v alpskih državah pogosto nezadostni in način beleženja se razlikuje od države do države, kar otežuje primerjavo in kaže na pomen mreženja.

ALPARC je obveščal o partnerskih dogodkih tudi prek svojih komunikacijskih kanalov in aktivno sodeloval – ko je bil za to naprošen – pri iskanju informacij za Alpsko konvencijo in makroregionalne strategije (delovne skupine).

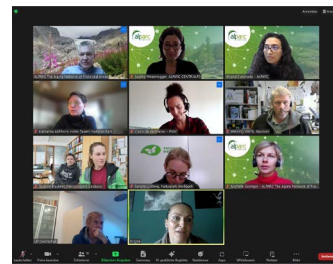
Naš oddelek za kartografijo je oblikoval zemljevide in pripravil statistične podatke o zavarovanih območjih in sorodnih temah.

Kot vsako leto, je bila organizirana delavnica za tri stalne delovne skupine, zadnja med njimi je bila decemberska spletna delavnica delovne skupine za biotsko raznovrstnost in ekološko povezljivost.

Oblikovali in objavili smo poročilo o obnovljivih virih energije na zavarovanih območjih (glejte ustrezni prispevek). Za to poročilo nas je prosilo več naših članov, ki sodelujejo tudi pri delu Alpske konvencije (skupina za izmenjavo informacij o energiji v Alpah).

ALPARC je zastopal zavarovana območja v dveh stalnih odborih Alpske konvencije in na sestankih akcijskih skupin EUSALP. ALPARC je tudi ves čas v stiku s Stalnim sekretariatom Alpske konvencije glede tem, povezanih s poslanstvom in cilji zavarovanih območij, zlasti glede varstva biotske raznovrstnosti.

Stalna delovna skupina za biotsko raznovrstnost in ekološko povezljivost

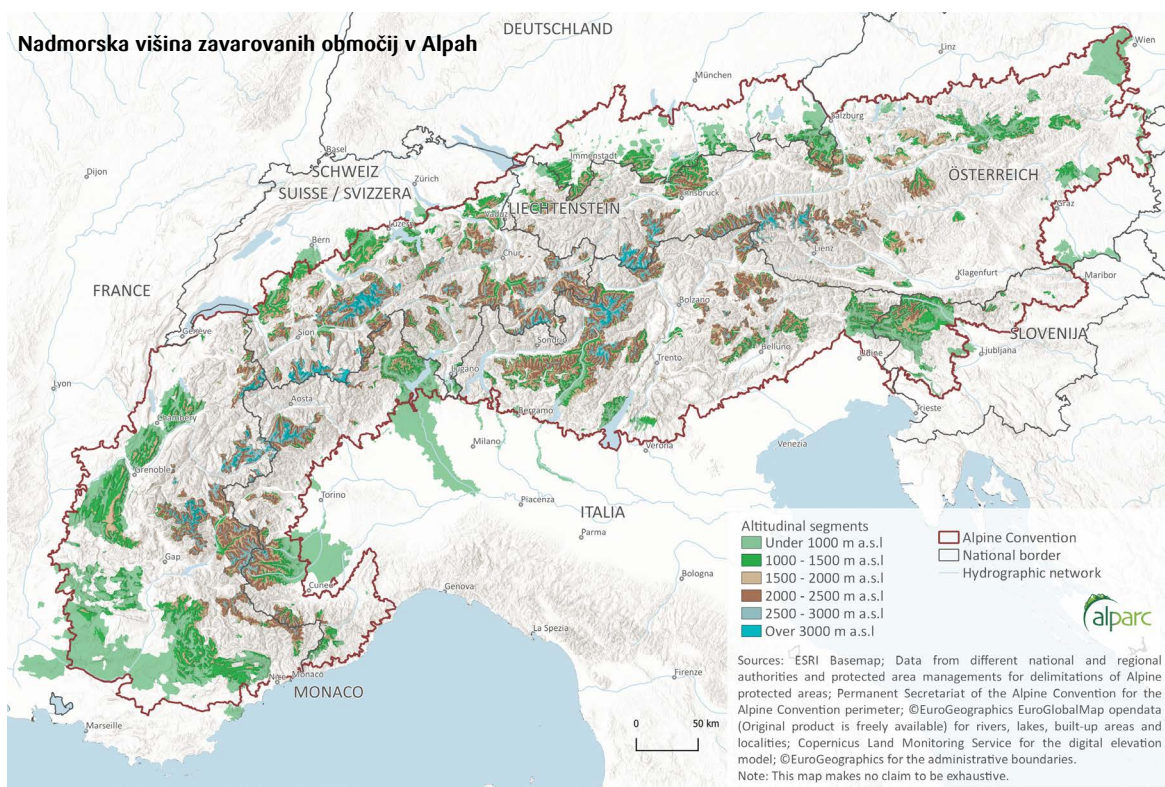
Kartografija in alpska zavarovana območja

Kartografija in zbirke podatkov so bistvena orodja za komuniciranje in ozaveščanje, obdelava teh informacij pa omogoča obravnavo različnih vidikov ozemelj. ALPARC se že več kot 25 let ukvarja z različnimi temami, povezanimi z zavarovanimi območji, in uporablja kartografijo kot sredstvo za posredovanje sporočil o varstvu narave, preoblikovanju ozemlja, stanju ekološke povezanosti, biotski raznovrstnosti in drugih ključnih temah, ki omogočajo pregled razvoja alpskega ozemlja.

Geografski informacijski sistem ALPARC vključuje podatke o zavarovanih območjih v Alpah, te informacije pa so pogosto zajete in predstavljene v projektih, ki jih podpira ALPARC, in sicer v obliki zemljevidov, statistik in drugih elementov, ki so v

pomoč pri sprejemanju odločitev. Posodabljanje in raziskovanje novih virov podatkov sta del vsakodnevnih dejavnosti Alparca. To delo nam omogoča, da preverjamo ustreznost tem, analiz, pobud in strategij v zvezi z alpskim prostorom ter njegovo dinamiko in izzive.

Kartiranje, ki smo ga opravili v tem letu, je prispevalo k analizam, ki smo jih pripravili v okviru projektov, kot sta Alpski parki 2030 in PlanToConnect. To delo vključuje tudi stalno posodabljanje našega zemljevida zavarovanih območij v Alpah, ki je eden ključnih elementov za analizo in spremljanje varstva narave v Alpah.

Sources: ESRI Basemap; Data from different national and regional authorities and protected area managements for delimitations of Alpine protected areas; Permanent Secretariat of the Alpine Convention for the Alpine Convention perimeter; ©EuroGeographics EuroGlobalMap opendata (Original product is freely available) for rivers, lakes, built-up areas and localities; Copernicus Land Monitoring Service for the digital elevation model; ©EuroGeographics for the administrative boundaries.
Note: This map makes no claim to be exhaustive.

Življenje organizacije

Upravni odbori ALPARC 2023

Upravni odbor Alparca se je leta 2023 sestal dvakrat, najprej maja v Kneževini Lihtenštajn in nato še novembra v parku Rosengarten/Schlern v Dolomitih v Italiji. Sestanka sta bila osredotočena predvsem na konkretne ukrepe programa ALPARC 2023-2025 ter na sodelovanje z Alpsko konvencijo in strategijo EUSALP.

Na obeh srečanjih so razpravljali o oblikah sodelovanja za izboljšanje varstva in učinkovitejše upravljanje biotske raznovrstnosti. To vprašanje je bilo obravnavano tudi v okviru raziskave Alpski parki 2030, ki se je zaključila poleti 2023. V raziskavi je bilo ugotovljeno zlasti pomanjkanje primerljivih podatkov o biotski raznovrstnosti, ki jih pripravljajo različni sistemi spremljanja v alpskih parkih.

Kot glavni cilj je bila opredeljena večja izmenjava podatkov, ki temelji na metodi primerljivosti rezultatov in na obstoječih sistemih spremljanja. Temu cilju se posveča projekt »AlpsLife« programa Alpine Space, predložen oktobra 2023 (vodilni partner: EURAC, Italija). ALPARC v tem projektu sodeluje skupaj s številnimi zavarovanimi območji, zlasti alpskimi narodnimi parki.

Upravni odbor Alparca je obravnaval tudi pomembno in nujno vprašanje upravljanja pretoka obiskovalcev na ekološko občutljivih delih alpskih zavarovanih območij. V zvezi s tem je bil predložen še en projekt Alpine Space: »LiveAlpsNature« (vodilni partner: ALPARC), katerega cilj je upravljanje pretoka obiskovalcev s pomočjo prilagojenih ponudb in tesnega sodelovanja z digitalnimi platformami za športne aktivnosti v naravi. Projekt temelji na konceptu »Eno zdravje« - za naravo in ljudi.

©Guido Plassmann
ALPARC, Upravni odbor,
Naravni parki južne Tirolske (I)

Člani upravnega odbora Alparca so se zavzeli tudi za večje sodelovanje pri skupnem informiranju in ozaveščanju prebivalstva, obiskovalcev in lokalnih akterjev, tako v zavarovanih območjih kot tudi v njihovi okolici, da bodo seznanjeni s poslanstvom zavarovanih območjih, pa tudi s cilji Alpske konvencije in EUSALP. ALPARC bo v prihodnjih mesecih pripravil poseben program, da bomo dosegli ta cilj.

©Guido Plassmann
ALPARC, Upravni odbor,
Naravni parki južne Tirolske (I)

©Guido Plassmann
ALPARC, Upravni odbor,
Naravni parki južne Tirolske (I)

ALPARC CENTR'ALPS

Projektno delo je prednostna naloga

ALPARC CENTR'ALPS je regionalna platforma Alparca za nemško govoreči del alpskega prostora. Ta regionalna mreža si prizadeva za iste cilje kot ALPARC. Decentralizirana struktura omogoča večje prilagajanje aktivnosti potrebam zavarovanih območij in vključevanje manjših struktur. V letu 2023 je naravni park Nagelfluhkette močno podprl delovanje kontaktne točke ALPARC CENTR'ALPS v Immenstadtu v Nemčiji.

ALPARC CENTR'ALPS je v okviru projekta »Varstvo biotske raznovrstnosti v času podnebnih sprememb« (glejte tudi stran 7 tega poročila) organiziral delavnico o vodotokih pri svojem članu, muzeju inatura - Erlebnis Naturschau Dornbirn (Avstrija). V sodelovanju z regionalnimi upravljavci evropskih zavarovanih območij v Vorarlbergu (Avstrija) je bila organizirana ekskurzija na evropsko zavarovano območje Laiblach na meji med Nemčijo in Avstrijo. Osrednja vprašanja na delavnici so bila: kje lahko naravni procesi potekajo nemoteno, kje so njihove omejitve (tudi na zavarovanih območjih) in kako lahko zavarovana območja prispevajo k večji dinamiki naravnih procesov?

Na generalni skupščini ALPARC CENTR'ALPS so potekale volitve. Izvršni odbor je zdaj sestavljen na naslednji način: 1. predsednik: Dr. Peter Oggier, 2. predsednik: Dr. Roland Baier, blagajnik: Rolf Eberhardt, sekretar: Josef Forstinger. Razpravljali so tudi o prihodnji usmeritvi delovanja regionalne mreže.

Teme, ki jih obravnavata ALPARC in ALPARC CENTR'ALPS, se seveda v veliki meri prekrivajo. ALPARC CENTR'ALPS obravnava izbrane teme na regionalni ravni, pri tem pa se opira na dolgoletne izkušnje in predhodno delo Alparca. Hkrati pa se tudi na regionalni ravni razvijejo ideje, ki jih ALPARC nato posreduje zainteresiranim v celotnem alpskem prostoru in jih po potrebi uresničuje v širšem obsegu.

Dejavnosti so usmerjene k podpiranju skupnega pristopa k zavarovanim območjem, s ciljem, da prispevajo k učinkovitemu varstvu biotske raznovrstnosti in ekološke povezanosti. Pomembne teme so spremljanje/monitoring (ali uporaba rezultatov spremljanja/monitoringa) in turizem na zavarovanih območjih, pa tudi vprašanje, kako se zavarovana območja prilagajajo podnebnim spremembam, kako lahko mreža prispeva k ciljem globalnega cilja varstva biotske raznovrstnosti Kunming-Montreal (2022) in kako je mogoče v širšem obsegu sprejemati rešitve, ki temeljijo na spoštovanju narave. Razviti so bili različni projekti na različnih ravneh, da se zagotovijo finančna sredstva. Aktivnosti so omogočile vzpostavitev novih stikov, zlasti s predstavniki evropskih zavarovanih območij in evropskih organov, pa tudi z oddelki za upravljanje programov financiranja in z regionalnimi akterji.

©Sabine Weizenegger
Workshop ALPARC CENTR'ALPS, Dornbirn (A)

Stik

ALPARC CENTR'ALPS
Naturparkzentrum
Nagelfluhkette

Dr. Sabine Weizenegger
(koordinacija mreže)

Seestraße 10
87509 Immenstadt i.Allgäu
DEUTSCHLAND

E-naslov: centralps@alparc.org

Telefon: +49 17 16 23 25 62

©Sabine Weizenegger
Ekskurzija Laiblach (A/D meja)

Naravni park Tiroler Lech

©Naturpark Tiroler Lech (A)

Naravni park Tiroler Lech leži v severnih apneniških Alpah med dvema velikima gorskima verigama, Lechtalskimi Alpami na jugovzhodu in Alpami Allgäu na severozahodu. Zavarovano območje velikosti več kot 41 kvadratnih kilometrov in dolžine 65 kilometrov obsega predvsem divjo reko Lech s poplavnimi območji in pripadajočimi aluvialnimi gozdovi ter glavne pritoke in gorske gozdove. Naravni park Tiroler Lech je največje zavarovano območje v tirolski dolini, zanj pa je značilen predvsem divji ekosistem Lech.

Takšne neurejene reke so prava redkost: zaradi urejanja rek, regulacij in gradnje elektrarn so bile skoraj vse reke v Srednji Evropi preusmerjene v umetno strugo, kar je privedlo do uničenja divje rečne pokrajine. Zato so habitati, značilni za divjo pokrajino reke Lech – ki spada med najbolj ogrožene tipe pokrajin v Srednji Evropi – od leta 2000 opredeljeni kot območje Natura 2000.

V parku smo si zastavili cilj ohraniti habitate divje rečne pokrajine, jih oživiti in raziskati njihove medsebojne vplive. Zato izvajamo nujne naravovarstvene ukrepe, vsako leto pripravimo številne ponudbe za okoljsko izobraževanje, na podlagi nedavno izdelanega načrta upravljanja pa smo si zastavili dolgoročne cilje.

Pridružili smo se mreži ALPARC, ker naravni park in njegovo divjo alpsko reko dojemamo kot del Alp, torej želimo, da naše razmišljanje in naše delo segata tudi onkraj meja zavarovanih območij. Cilj je povezati zavarovana območja v mrežo, močno razširiti mrežo biotopov, pa tudi pomagati k ozaveščanju glede pomena naravnih območij v Alpah in k oblikovanju primerne odnosa do njih. Sodelovanje, partnerstvo in vzajemna podpora so osnova za dolgoročno ohranjanje in oživljanje območij divje narave, kot je naravni park Tiroler Lech.

Proračun in bilanca stanja za leto 2023, napovedi za leto 2024

V letu 2023 smo imeli skoraj običajen potek dejavnosti in srečan v različnih alpskih državah, napredek pri evropskih projektih in ponoven zagon strateških projektov, kot so projekt Bodi del gora in številni projekti za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Predvsem pa se je leta 2023 zaključil projekt Alpski parki 2030, ki predstavlja trdno podlago za prihodnje projekte in ukrepe v okviru mreže zavarovanih območij v Alpah (ALPARC).

Financiranje programa ALPARC, ki so ga zagotovili predvsem Francija (Ministrstvo za ekološki in solidarnostni prehod, Nacionalna agencija za teritorialno kohezijo – ANCT), Monako in Švica, je omogočilo nadaljevanje usklajevanj in splošnega upravljanja mreže ter izvajanje številnih dejavnosti uradnega programa ALPARC, predstavljenih v tem poročilu.

Nemčija je finančno podprla pobudo Mladi na vrhu, pomembno pa je prispevala tudi k projektu Alpine Space – PlanToConnect. Tudi Kneževina Monako je podprla delovanje Alparca in obnovila triletni sporazum.

Takšno splošno stanje (pomanjkanje regionalnega financiranja v Franciji, odsotnost prispevkov s strani več alpskih držav) je v letu 2023 znova privedlo do primanjkljaja, ki pa je zaradi preudarne politike zaposlovanja zmeren.

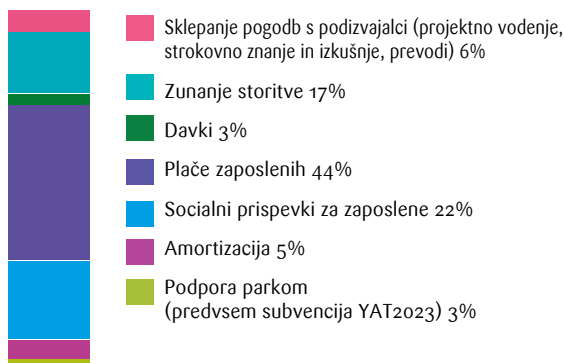
Obeti za leto 2024 so videti boljši. Več alpskih držav (zlasti Avstrija in Slovenija) je potrdilo pripravljenost, da prispevajo k mednarodnim aktivnostim zavarovanih območij v Alpah, skupaj s tradicionalnimi institucionalnimi partnerji Alparca.

Še vedno je pomembno, da diverzificiramo prihodke, zagotovimo enakomernjšo porazdelitev podpore za ALPARC med različnimi državami Alpske konvencije, ter pridobivamo evropske projekte.

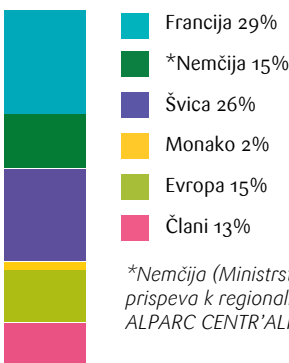
Generalna skupščina ALPARC 2023 je potekala v skladu s pravilnikom in znova v živo (v narodnem parku Gran Paradiso, Cogne, Italija). Člani Alparca so potrdili različna finančna poročila in poročila o ukrepih, ki so jih pred tem revidirali uradni organi v skladu s francosko zakonodajo (revizor).

Proračun za leto 2023 se znova zaključil z negativnim rezultatom, čeprav zelo zmernim.

Odhodki 2023

Prihodki 2023

Organizacija mreže - člani

Francija (11)

- Parc national de la Vanoise
- Parc national du Mercantour
- Parc national des Ecrins
- Parc naturel régional de Chartreuse
- Parc naturel régional du Massif des Bauges
- Parc naturel régional des Baronnies provençales
- Parc naturel régional du Vercors
- Parc naturel régional Préalpes d'Azur

Asters - Conservatoire d'espaces naturels Haute-Savoie:

- 1 Sixt-Passy
- 2 Passy
- 3 Contamines-Montjoie
- 4 Massif des Aiguilles Rouges
- 5 Delta de la Dranse
- 6 Bout du Lac d'Annecy
- 7 Roc de Chère
- 8 Carlaveyron
- 9 Vallon de Bérard

Fédération des Parcs naturels régionaux de France

Parc naturel régional du Queyras

Slovenija (3)

- Triglavski narodni park
- Park Škocjanske jame
- Krajski Park Logarska dolina

Lihtenštajn (1)

Amt für Umwelt

Italija (13)

- Parco nazionale Gran Paradiso
- Parco nazionale dello Stelvio
- Ente di gestione Aree protette delle Alpi Marittime

- 1 Parco naturale Alpi Marittime
- 2 Parco naturale del Marguareis

- Parco naturale Dolomiti Friulane
- Parco naturale Orobie Valtellinesi
- Parco naturale Prealpi Giulie
- Parco naturale Adamello Brenta

- Parco naturale Mont Avic
- Parco dell'Adamello

Ente di Gestione delle Aree Protette dell'Ossola:

- 1 Parco naturale Veglia e Devero
- 2 Parco naturale Alta Valle Antrona

Provincia Autonoma di Bolzano - Alto Adige / Autonome Provinz Bozen - Südtirol:

- 1 Naturpark Puez-Geisler / Parco naturale Puez-Odle
- 2 Naturpark Rieserferner-Ahrn / Parco naturale Vedrette di Ries-Aurina
- 3 Naturpark Fanes-Sennes-Prags / Parco naturale Fand-Senes-Braies
- 4 Naturpark Trudner Horn / Parco naturale Monte Corno
- 5 Naturpark Texelgruppe / Parco naturale Gruppo di Tessa
- 6 Naturpark Drei Zinnen / Parco naturale Tre Cime
- 7 Naturpark Schlern-Rosengarten / Parco naturale Sciliar-Catinaccio

Regione Friuli Venezia Giulia

Federparchi

Nemčija (2)

- Nationalpark Berchtesgaden
- Naturpark Nagelflukkette

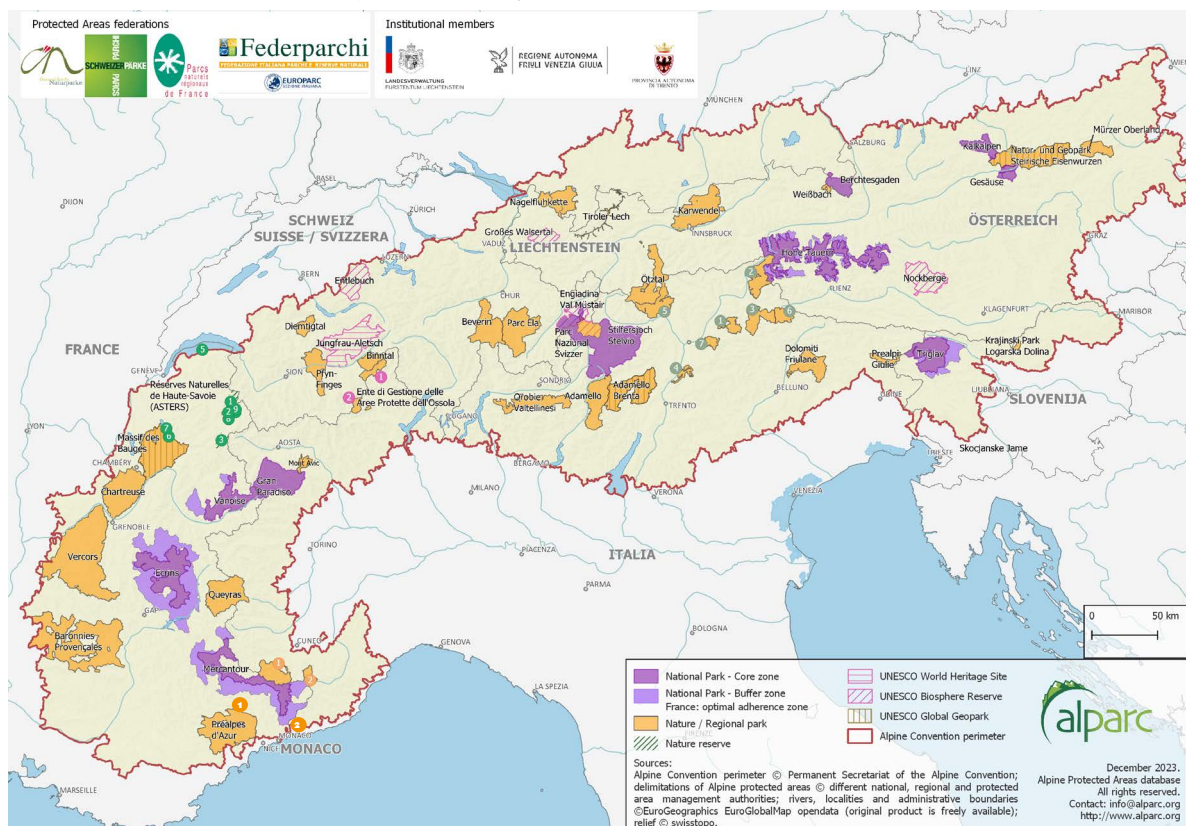
Avstrija (12)

- Nationalpark Hohe Tauern
- Nationalpark Gesäuse
- Nationalpark Kalkalpen
- Biosphärenpark Nockberge
- Biosphärenpark Großes Walsertal
- Natur- und Geopark Steirische Eisenwurzen
- Naturpark Ötztal
- Naturpark Karwendel
- Verband der Naturparke Österreichs (Association of Austrian nature parks)
- Naturpark Mürzer Oberland
- Naturpark Weißbach
- Naturpark Tiroler Lech (nov član)

Švica (10)

- Parc national Svizzer
- Parc naturel / Naturpark Ela
- Parc naturel / Naturpark Pfn-Finges
- UNESCO Biosphäre Entlebuch
- Biosfera Val Müstair
- Landschaftspark Binntal
- Réseau des parcs suisses / Netzwerk Schweizer Pärke / Rete dei parchi svizzeri
- Naturpark Beverin
- Naturpark Diemtigtal
- UNESCO-Welterbe
- Swiss Alps Jungfrau-Aletsch

Celoten seznam članov ALPARC-a najdete na: www.alparc.org/members.

Sestava Upravnega odbora ALPARC-a

Predsednik
Peter Oggier
Direktor Naravnega parka Pfyng-Finges

Podpredsednik
Andrea Beltrame
Naravni park Prealpi Giulie

Podpredsednik
Christian Schwoehrer
Direktor ASTERS, Konservatorij naravnih območij v Gornji Savoiji

Generalni sekretar
Roland Baier
Direktor Narodnega parka Berchtesgaden

Blagojnik
Barbara Pucker
Direktor Narodnega parka Visoke Ture/Koroška

Franz Handler
Direktor Mreže avstrijskih naravnih parkov
do avgusta 2023

Julia Friedlmayer
Direktor Zveze avstrijskih naravnih parkov
od avgusta 2023

Volkhard Maier
Direktor Narodnega parka Kalkalpen
do januarja 2023

Josef Forstinger
Direktor narodnega parka Kalkalpen
od januarja 2023

Pierre Commenville
Direktor Narodnega parka Les Ecrins
do decembra 2022

Ludovic Schultz
Direktor narodnega parka Les Ecrins
od decembra 2022

Olivier Putot
Direktor Regijskega parka Vercors

Samuel Cado
Vršilec dolžnosti direktorja Narodnega parka Vanoise

Claudio La Ragione
Direktor Regijskega parka Orobie Valtellinesi
do avgusta 2023

Massimo Merati
Direktor Regijskega parka Orobie Valtellinesi
od avgusta 2023

Astrid Wiedenhofer
Naravni park Južna Tirolska

Daniele Stelin
Naravni park Mont Avic

Astrid Claudel-Rusin
Urad za okolje Kneževina Monako

Dominique Weissen Abgottspon
Direktorica Omrežja švicarskih parkov

Ruedi Haller
Direktor Švicarskega narodnega parka

Tit Potočnik
Direktor Triglavskega narodnega parka

Catherine Frick
Ministrstvo za okolje Kneževina Liechtenstein

Ekipa ALPARC-a

Guido Plassmann
Direktor

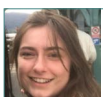
Michelle Geringer
Vodja projekta

Oriana Coronado
Vodja projekta in kartograf

Sabine Weizenegger
Kordinatorica omrežja (ALPARC CENTR'ALPS)

Marie Moloney
Pripravnica

Laura Perl
Pripravnica

**MINISTÈRE
DE LA TRANSITION
ÉCOLOGIQUE**
*Liberté
Égalité
Fraternité*

**RÉPUBLIQUE
FRANÇAISE**
*Liberté
Égalité
Fraternité*
**FONDS NATIONAL
D'AMÉNAGEMENT
ET DE DÉVELOPPEMENT
DU TERRITOIRE**
Massif des Alpes

Bundesministerium
für Umwelt, Naturschutz,
nukleare Sicherheit
und Verbraucherschutz

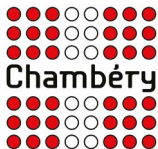

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Office for the Environment FOEN

FÜRSTENTUM LIECHTENSTEIN

Gouvernement Princier
PRINCIPAUTÉ DE MONACO

Chambéry

Interreg
Alpine Space
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

EUROPEAN UNION

poročilo o delu 2023

Direktor publikacije: Guido Plassmann

Redakcija & koordinacija: ALPARC-Team

Prevod: Tone Dolgan

Prelom: www.graphi.media

Ilustracije: Fototeka ALPARC

Naslovna stran: ©Mario Posch @alpenlicht

ISBN 979-10-94590-64-5

www.alparc.org

ALPARC

**Mreža zavarovanih
območij v Alpah**

Maison des parcs et de la montagne
256, rue de la République
F-73000 CHAMBERY

Tel. +33 . (0)4 79 26 55 00

Fax. +33 . (0)4 79 26 55 01

info@alparc.org

alparc
Skupaj za Alpe